



31 let delovanja

ZVEZA EKOLOŠKIH GIBANJ SLOVENIJE - ZEG

Cesta krških žrtev 53, 8270 Krško

GSM : 064 253 580

E-pošta: zegslo20@gmail.com

Spletna stran: <https://bistra.si/gospodarno-in-odgovorno> , www.zeg.si

Številka : 107/ 23

Datum: 14.12.2023



Urad predsednice R Slovenije

ZADEVA : JAVNI ODZIV ZEG NA NAGOVOR POSLANCEM »ŽIVIMO V SVETU, KI NE OBETA LEPE PRIHODNOSTI«

Spoštovana gospa dr. Nataša Pirc Musar, predsednica Republike Slovenije!

V sredo, dne 13. 12. 2023, ste na lastno pobudo, ob začetku 15. redne decembrske seje državnega zbora, nagovorili poslance. Pričakovali smo, da boste v nagovoru poudarili solidarnost do okolja, saj na svoji spretni strani »*Podnebne spremembe in ekosistemi*« poudarjate, da ste glasnica zelenih vsebin.

Žal v svojem uro dolgem nagovoru niste niti z besedo omenili pomena obnovljivih virov energije. V predstavitvi 4. stebra, okoljske pravičnosti, ste se izognili omembi obnovljivih virov energije (razen pripombe, da je prihodnost zelenega vodika še vedno v začetni fazi), temveč ste poudarjali zgolj jedrsko energijo. Še več, poudarili ste, da morajo pred odločitvijo o referendumu vsi državljani in vse državljanke vedeti, zakaj je bil izbran dani ponudnik, ali je to končna cena, je ponudba mednarodno primerljiva in poštena ... Tak nagovor poslancem je neprimeren, saj se morajo državljani izreči glede energetske prihodnosti, še pred odpiranjem danih jedrskih ponudb.

Kot veste, pripravlja Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo posodobitev NEPN, ki bo temeljil na vzporednem oblikovanju posodobljenih ciljev do leta 2030 in 2040 ter potrebnih ukrepov za doseganje teh ciljev. Prenova NEPN enakovredno obravnava dva scenarija, OVE in OVE+JE, ob tem, da dopušča odločitev o morebitni novi JE do leta 2027. Preuranjena je vaša trditev, da bomo rešili energetske situacije le z novimi jedrskimi objekti, če nimamo narejenih

niti resnih strokovnih analiz na ravni države. Šele celovite analize bodo pokazale, kako lahko dosežemo podnebne cilje, pripravljene v okviru NEPN. Analize bodo javno razgrnjene, predstavljena bosta tudi scenarija, ki bosta temeljila na 100 % OVE ali OVE+JE. Šele analize bodo pokazale, kako zmoremo brez jedrske energije. In to naj bo referendumsko vprašanje. Ne pa odločitev o izbiri med posameznimi ponudniki jedrskih objektov.

Skrb vzbujajoče je, da ste v 5. stebru, prehranska suverenost, izpustili potrebo po energijski suverenosti. Tudi energijska suverenost (ne le prehranska) je vprašanje preživetja in konkurenčnosti gospodarstva, hkrati pa zagotavlja čim manjšo odvisnost od uvoza energentov ob različnih svetovnih pretresih.

Kot predsednica države zagovarjate zgolj jedrsko energijo. Zato imamo občutek, da ste tudi vi popolnoma prezrli nejedrsko skupnost, ki ne podpira jedrskega hazarda. Vsi zagovorniki jedrske energije namenoma »spregledajo« zelo visoke skupne stroške novega jedrskega projekta, ki so glede na moč (kW), proizvodnjo energije (kWh) in koeficient učinkovitosti, najmanj trikrat večji kot za projekte obnovljivih virov energije; cena elektrike je tri do štirikrat večja. Za manjši jedrski reaktor bi tako skupni stroški presegali 15 milijard evrov, za večji reaktor (za katerega se zavzema Gen energija) pa 20 milijard evrov. V tem znesku niso upoštevani stroški razgradnje sedanjega reaktorja, ki bodo presegli 1,5 milijarde evrov in izgradnja dolgoročnega geološkega skladišča za visoko radioaktivne odpadke, ki bo presegla 5 milijard evrov, niti niso zajeti stroški razgradnje načrtovanih reaktorjev. Ta denar se ne zbira v ceni električne energije, zato je to skrita državna subvencija. Prelaganje teh stroškov na prihodnje generacije ni etično, kar bi lahko uvrstili v 6. steber vašega nagovora. Ni lepo skrivati jedrskih bremen prihodnjih generacij za lepimi besedami o enormnem potencialu mladih.

Nekaj besed o energiji. Jedrska elektrarna NEK proizvaja približno 20 % elektrike za slovenski trg oziroma le 5 % celotne energije, porabljene v Sloveniji. V ilustracijo, še domača drva dajejo državljanom več energije kot jedrska elektrarna. Trikrat večji jedrski objekt, ki je sicer Sloveniji cenovno nedostopen, bi proizvedel zgolj 15 % vse koristne energije za Slovenijo. Ostalih 85 % pa bi bilo treba proizvesti iz obnovljivih virov energije. Vendar, ali bo država imela dovolj sredstev za razvoj obnovljivih virov, če bo vse in še več vložila v jedrske objekte?

Torej, referendumsko vprašanje bi lahko bilo: »100 % OVE« ali »85 % OVE + 15 % JE«, potem bi bilo državljanom in državljanom bolj razumljivo.

Še nekaj pomislekov o jedrski energiji in načrtovanih novih jedrskih objektih.

- Jedrska energija ne zagotavlja energijske neodvisnosti. Tehnologija, oprema in gorivo so iz uvoza, domača je le hladilna voda in radioaktivni odpadki.
- Slovenija je najmanjša jedrska država na svetu, z največjim deležem varovanih območij narave (Natura 2000) med vsemi jedrskimi državami v EU, zato je še posebej občutljiva za jedrske naložbe.
- Jedrske naložbe naj bi financirali tuji investitorji. Verjetno bo njihova prioriteta ustvarjanje dobička in ne zagotavljanje energijske oskrbe Slovenije. Iz tega sledi, da tuji investitorji potrebujejo Slovenijo za svoje kapitalske naložbe. Jedrski objekti v tuji lasti niso združljivi s slovenskim nacionalnim interesom po zanesljivi, dostopni in varni energiji.
- Jedrski objekti v privatni lasti so v nasprotju z zagotavljanjem jedrske varnosti. Cilj privatne lastnine je ustvarjanje dobička, ne zagotavljanje jedrske varnosti.

Spoštovana predsednica države, v kratkem času ste ob treh priložnostih zagovarjali jedrsko energijo. V COP28 dne 1. 12. 2023, v oddaji »Pogovor s predsednico države« 4. 12. 2023 in v nagovoru poslancem državnega zbora 13. 12. 2023. Hkrati pa ste povedali, da mora biti vsaka naložba predmet razprave, zagotovljena naj bo enaka pozornost in možnosti. To se ne ujema.

Med volilno kampanjo ste dejali, da boste glas tistih, ki nimajo glasu. Tudi zato ste dobili glasove šibkih članov družbe, da vodite državo. Civilna družba je čutila, da bo v vas našla oporo svojega poslanstva, zastopanje interesov nemih udeležencev (okolje, narava, prostor). Okolje nima glasu, da bi se branilo samo, zato ga v uradnih postopkih v skupnem interesu zastopajo okoljevarstvene organizacije, potrebuje pa naklonjenost politikov in državnih voditeljev.

Polarizacija družbe in enostransko obveščanje o jedrski energiji kot edini možni izbiri, ni primerna. Nehote smo v položaju, ko se jedrska energija prikazuje kot čudežna možnost, ki bo zagotovila poceni domačo energijo, hkrati pa omogočila podnebno nevtralnost. Miselnost, da bodo edino jedrske elektrarne lahko očistile reke in odstranile jezove z njih, odstranile vetrne elektrarne in ohranile Naturo 2000, je zmotna. Nič čudnega, saj je jedrski program v Sloveniji privilegiran, kot da zakonodaja zanj ne velja.

V današnjem času imajo le posamezne skupine možnost ustvarjanja »javnega mnenja« preko javnih medijev. To so praviloma glasni zagovorniki jedrske energije, nejedrska skupnost je prezrta. Zato je nujno, da postanemo varuhi zemlje, združeni v skupno dobro. Kar koli delamo, delajmo z glavo in srcem ter mislimo na sedem generacij vnaprej.



Prosimo vas, da nam sporočite, kako boste zagotavljali enake možnosti vsem, tudi nejedrski skupnosti. Ni dovolj, da je sprejet zeleni dogovor, vsak posameznik se mora zavedati, da je uspeh celotne družbe odvisen tudi od njega. Dajte besedo vsem, kot ste obljubili, tudi obnovljivim virom energije, ne le jedrski energiji.

Lep pozdrav!

za Zvezo ekoloških gibanj Slovenije-ZEG

Predsednik

Karel Lipič, univ.dipl.ing.

V vednost: Vlada RS

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo

Državni zbor RS- resorni odbor

DZ RS- Poslanske skupine

Državni svet RS

Računsko sodišče RS

Varuh človekovih pravic RS

Mediji